

POVODOM

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 48, godina XXIV
novembar, 2019. [str.
9-11]

© Monos 2019

Uz pedeseti rođendan Radio Gračanice

Edin Šaković

Ove, 2019. godine, navršilo se ravnih pola stoljeća od osnivanja, tačnije od početka redovnog emitovanja programa lokalne javne radio-stanice u Gračanici. Navršilo se punih 50 godina od kako su stanovnici ovoga grada i njegove okoline na svojim radio aparatima po prvi put čuli redovnu najavu: *“Ovdje Radio Gračanica”*.

Svakoga 1. marta, na datum početka redovnog emitovanja programa, Radio Gračanica slavi godišnjicu svog osnivanja. Posljednjih godina, te godišnjice se obilježavaju skromno, uz otvoreni program i specijalne goste. Tako je bilo i ove godine, kada se slavila 50. godišnjica. No, pola stoljeća rada nije mala stvar, pa se tako u pripremi ove godišnjice rodila ideja da se o Radio Gračanici ponešto i napiše i zapiše. Zamisao je bila da se priredi i štampa neka vrsta publikacije, spomenice ili čak monografije. Pokazalo se to, ipak, isuviše ambicioznom i složenim projektom koji se nije mogao realizirati u toku jedne kalendarske godine – barem ukoliko mu se ozbiljno pristupi.

Na svu sreću, u Gračanici već postoji jedan poseban časopis za kulturnu historiju, koji je i do sada na svojim stranicama objavljivao posebne radove, članke i priloge posvećene značajnim obljetnicama iz lokalne i nacionalne historije, pa tako i ovaj broj “Gračaničkog glasnika” posvećujemo pedesetoj godišnjici Radio Gračanice, kao i šezdesetoj godišnjici njezine matične ustanove – Narodnog univerziteta.

O Radio Gračanici se, istina, ponešto pisalo i povodom ranijih jubileja. Uz desetu godišnjicu objavljena su dva kraća osvrtta (po nepuna kartica teksta), u gračaničkom “Delegatskom biltenu” (kojeg je uređivala i izdavala redakcija Radio Gračanice), te u dobojskom listu “Glas komuna”. Pet godina kasnije, u “Delegatskom biltenu” se pojavio nešto malo opširniji članak, kojeg

je na osnovu bilješki Ešrefa Ćurića, dugogodišnjeg urednika Radio Gračanice objavio Mehmed Imširović. U povodu 25. godišnjice, u jeku rata i agresije na Bosnu i Hercegovinu, u gračaničkom je ratnom listu "Biljeg vremena" objavljen nešto opširniji, nepotpisan članak (na čitavoj stranici). U povodu tridesete godišnjice, pak, Omer Delić je na stranicama 7. broja "Gračaničkog glasnika" objavio koncizan, ali veoma informativan i sadržajan historijat Radio Gračanice, koji do danas ostaje osnovna polazna referenca kada je povijest ove radio-stanice u pitanju.

Na ovome mjestu valja kazati da je polustoljetna prošlost Radio Gračanice jedno nimalo jednostavno istraživačko pitanje. Potpisnik ovih redova se u to osobno uvjerio, tragajući za izvorima i podacima. Arhiva Radio Gračanice – i ona tonska, i dokumentaciona – skoro uopće ne postoji. Neki od važnijih dokumenata sačuvani su u arhivi matične ustanove (Narodnog univerziteta, odnosno Centra za kulturu, kasnijeg Bosanskog kulturnog centra), iako je traganje za njima unutar nesređenog fonda poput potrage za iglom u naviljku sijena. Značajne sačuvane izvore predstavljaju godišnji izvještaji Narodnog univerziteta, u kojima je zastupljena i Radio Gračanica. U hrpi bezvrijednog registraturnog materijala, požutjelih papira i tiskovina slučajno smo našli i par primjeraka radnog scenarija pojedinih emisija, kao i jednu manju kutiju "košuljica" sa vijestima iz sedamdesetih godina. Prilikom sređivanja prostorije priručnog magacina i arhive BKC-a, nađeno je nekoliko dokumenata iz ratne redakcije Radio Gračanice, koje je sačuvao Omer Delić, dugogodišnji novinar, kasnije glavni i odgovorni urednik ovoga radija. Ako se uzme u obzir da službena korespondencija (riješena pošta) Bosanskog kulturnog centra iz razdoblja 1992.-1995. ne postoji ili nije sačuvana, ta građa je utoliko važnija. Tonska arhiva, kao što je rečeno, nažalost, nije sačuvana. Radio Gračanica je preživjela višestruke povijesne lomove – društvene mijene, i

vremena teške finansijske i materijalne krize, i podmetnutu eksploziju, i rat, i potpunu blokadu, u kojoj su nedostajali i najprostiji nosači zvuka poput audio-kaseta, da se i ne spominju oni skuplji, profesionalni. Mnogo toga je naprosto moralo biti presnimljeno, dok je poslije rata, u vremenu društvene tranzicije došlo i do prelaska na digitalne medije. Osim ovih objektivnih okolnosti, bilo je i subjektivnih faktora, naime nedovoljno izražene brige i razumijevanja nadležnih za ovakvu građu uopće. U jednome vremenu, nekima kao da je odgovaralo da se takva građa uništi i zaboravi.

No, sve ono što jeste sačuvano predstavlja ipak vrijedne izvore, iskoristive za pisanje jedne povijesne monografije ili spomenice Radio Gračanice. Njih nadopunjavaju memoarski zapisi nekadašnjih uposlenika radija, kao i sjećanja zabilježena u razgovoru sa nekima od njih. Naime, direktor Bosanskog kulturnog centra Nedžad Peljto je uputio prigodno pismo većem broju nekadašnjih uposlenika Radio Gračanice, pozvavši ih na saradnju u ovom pogledu; kraće memoarske zapise u pismenom obliku su dostavili Hasan Čalić i Mehmed Imširović, te Mehmed Smajić; nešto opširnije sjećanje (koje objavljujemo i u ovom broju "Glasnika") dao je Omer Hamzić. Novinari i saradnici Radio Gračanice su obavili i snimili razgovore sa: Kasimom Kusturicom, Osmanom Trepanićem i Rašidom Đulić, kao i Mehmedom Smajićem. Rašida Đulić, Hasan Čalić. Vedad Osmanbegović i Irfan Izeroski su ustupili i određen broj fotografija.

Uz dodatne istraživačke napore, cjelokupan ovaj materijal se može još više proširiti i obogatiti – što bi svakako u narednom periodu trebao da bude jedan od zadataka i ciljeva Bosanskog kulturnog centra, ali i današnjih uposlenika Radio Gračanice. Nakon toga, na pravi će se način – bez nužnog robovanja "prigodničarstvu" i godišnjicama – moći pisati jedan potpun pregled povi-

jesti ovoga radija, povijesti koja je bogata i zanimljiva.

Za sada, u ovome broju "Gračaničkog glasnika", bavit ćemo se tek nekim aspektima te povijesti. U prvome redu, osvrnut ćemo se na osnivanje i početke Radio Gračanice, člankom potpisnika ovih redova, u kome se iznose neki do sada nepoznati podaci i detalji, recimo da je Radio Gračanica, službeno i formalno gledano, osnovana još 1966. godine, i to 17. februara – što bi značilo da smo istinsku pedesetu obljetnicu "u neznanju" dočekali (i ispratili). Istina, osnivanje na papiru nije isto što i početak rada, koji je zaista "startovao" početkom 1969. godine, najprije eksperimentalno, a od 1. marta navedene godine – i stalno. Pola stoljeća dugu prošlost Radio Gračanice ilustriramo priređenom zbirkom dokumenata, članaka i ponešto fotografija, koje objavljujemo u rubrici "Građa". Tu je, naposljetku, memoarski zapis Omera Hamzića, nekadašnjeg novinara Radio Gračanice, ali i direktora Narodnog univerziteta, dakle svjedoka koji iz prve ruke može posvjedočiti o svemu onome kroz šta je taj radio prolazio tokom prvih desetak godina svoga rada.

U nadi da će navedeni prilozi biti osnova, ali i poticaj pisanju, pripremi i objavljivanju posebne monografije o Radio Gračanici, u ime redakcije "Gračaničkog glasnika" upućujemo iskrene čestitke upravi Bosanskog kulturnog centra, te uredništvu, novinarima i ostalim zaposlenicima Radio Gračanice – onima sadašnjim, ali i nekadašnjim.

SUMMARY ON THE 50TH BIRTHDAY OF RADIO GRAČANICA

The article was written as an introduction to this issue of the magazine in which, on the occasion of the 50th anniversary of the local radio station, several articles and documents on the foundation and its beginnings are published. Pointing to the role and importance of Radio Gračanica in the social and cultural life of the Gračanica municipality in the last half a century, the author concludes that it would be useful to do the necessary research and prepare and publish a special historical monograph on this institution, which occupies a significant place in the cultural history of this city.
